

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3391

Vragen van het lid **Belhaj** (D66) aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *het artikel «Rotterdam geeft statushouders baan: «Rijk moet ook bijspringen»»* (ingezonden 21 juni 2022).

Antwoord van Minister **Van Gennip** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 5 juli 2022).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Rotterdam geeft statushouders baan: «Rijk moet ook bijspringen»»?¹

Antwoord 1

Ja, ik ben bekend met het bericht.

Vraag 2

Hoe kijkt u aan tegen dit Rotterdamse initiatief om leerwerktrajecten voor statushouders in te zetten om hen sneller te laten integreren?

Antwoord 2

Ik vind het voornemen van Rotterdam om statushouders leerwerktrajecten aan te bieden een goede ontwikkeling. Leerwerktrajecten, ook wel duale trajecten genoemd, zijn een duurzame manier om statushouders die kunnen en willen werken op de arbeidsmarkt te laten participeren. Er zijn mij diverse succesvolle zij-instroom trajecten bekend. Zeker bij de huidige krapte op de arbeidsmarkt biedt dit kansen. Het programma Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt (VIA) levert inspirerende voorbeeldprojecten in bijvoorbeeld de techniek en de zorg. Deelnemers hebben een startkwalificatie gehaald en in sommige gevallen kregen zij een baangarantie.

De meerwaarde van leerwerktrajecten voor statushouders zit met name bij een vroege focus op werk en het contextueel kunnen aanbieden van taal waardoor taalverwerving sneller verloopt. Ook maken leerwerktrajecten het mogelijk voor statushouders om op een goed niveau aan het werk te komen, waarbij gebruik wordt gemaakt van de kennis en vaardigheden van hen zelf.

¹ NOS, 15 juni 2022, «Rotterdam geeft statushouders baan: «Rijk moet ook bijspringen»» (<https://nos.nl/artikel/2432742-rotterdam-geeft-statushouders-baan-rijk-moet-ook-bijspringen>)

Succesvolle uitvoering van leerwerktrajecten wordt bepaald door: (i) extra aandacht voor werving en selectie, (ii) continue aandacht voor taal, (iii) intensieve begeleiding en (iv) aandacht voor inclusie op de werkvloer. Een belangrijke succesfactor is maatwerk; dit is zowel nodig in de begeleiding als in het taalaanbod. Dit vraagt om investeringsbereidheid en goede samenwerking van gemeenten, werkgevers en opleiders. Er wordt niet alleen in opleiding geïnvesteerd, maar ook in (vak)taal en begeleiding vanwege culturele verschillen. Kleinschalige pilots in de techniek en de zorg laten zien dat werkgevers investeringen vanwege de krapte op de arbeidsmarkt in enkele jaren kunnen terugverdienen als de medewerker na het leerwerktraject instroomt op een duurzame manier.

Vraag 3

Kent u soortgelijke initiatieven in andere steden?

Antwoord 3

Ik ben bekend met leerwerktrajecten voor statushouders in andere steden, zoals in de gemeenten Utrecht, Haarlem en Zwolle. Niet alleen gemeenten zijn aan de slag met het opzetten van leerwerktrajecten, ook tal van andere partijen zetten in op leerwerktrajecten voor statushouders. Bij het Amsterdam UMC bijvoorbeeld worden statushouders opgeleid in de zorg met behulp van specifieke trajecten of jobcarving. Op de website van UAF² is een overzicht te vinden met leerwerktrajecten.

Ook binnen het programma Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt (VIA) zijn leerwerktrajecten onderzocht waarvan een aantal (mede-)geïnitieerd is vanuit werkgevers. Op basis van deze pilots zijn handreikingen³ beschikbaar gemaakt voor het onderwijsveld, bedrijfsleven en gemeenten.

Vraag 4

Op welke manier zou het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) deze initiatieven kunnen ondersteunen om statushouders aan het werk te helpen en te houden?

Antwoord 4

Ik moedig de aanpak die de gemeente Rotterdam voor ogen heeft van harte aan. De aanpak sluit goed aan bij de Wet inburgering 2021 en bij de lessen die vanuit het programma Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt (VIA) zijn geleerd.

In het kader van de Werkagenda Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt (VIA) starten vanaf september lerende netwerken en workshops voor stakeholders die zich bezighouden met het opzetten en uitvoeren van leerwerktrajecten voor statushouders. Hiermee zorg ik ervoor dat kennis over leerwerktrajecten wordt gebundeld en verder verspreid.

Ik vind het interessant om te bezien hoe we specifieke lessen die vanuit Rotterdam zijn opgedaan, of toekomstige inzichten die uit de voorgenomen aanpak zullen komen, kunnen gaan delen richting andere gemeenten. Ik zal de aanpak van Rotterdam dan ook in de gaten houden en ervoor zorgen dat de gemeente een uitnodiging krijgt voor het netwerk dat binnenkort van start gaat.

Gemeenten kunnen vanuit de re-integratiemiddelen die zij ontvangen via het Gemeentefonds investeren in leerwerktrajecten voor alle statushouders. Deze middelen zijn vrij besteedbaar voor gemeenten. Ook de € 60 miljoen aan extra re-integratiemiddelen die dit jaar aan gemeenten beschikbaar zijn gesteld in het kader van het steun- en herstelpakket corona kunnen gemeenten hierbij benutten. Eventuele overschotten op het bijstandsbudget zijn vrij besteedbaar voor een gemeente, en kunnen hiervoor aangewend worden. Verder worden gemeenten gefinancierd voor de inburgeringsvoorzieningen die zij moeten aanbieden aan inburgeraars die onder de Wet inburgering 2021 vallen. Specifiek voor statushouders geldt dat een inburgeringscursus c.q. traject daarvan onderdeel uitmaakt. Dit kan ook worden gebruikt voor leerwerktrajecten of andere vormen van duale trajecten als deze (mede)

² Leerwerktrajecten – UAF

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2021/06/25/eindrapporten-thema-leren-en-werken-programma-via>

worden ingezet om de statushouder aan diens inburgeringsplicht te laten voldoen. De Wet inburgering 2021 biedt gemeenten namelijk meer ruimte en handvaten om het leren van de Nederlandse taal samen te laten gaan met participeren in de samenleving.

Dat betekent concreet dat gemeenten tegelijkertijd en in samenhang kunnen sturen op inburgering en re-integratie, bijvoorbeeld door de inzet van leerwerktrajecten of duale trajecten.

Voor het opzetten van leerwerktrajecten zijn er ook andere financieringsbronnen, zoals middelen vanuit de Wet educatie en beroepsonderwijs, de aankomende Europese subsidies AMIF en ESF+ en praktijkleren in het mbo. Voor praktijkleren in het mbo hebben de Ministeries van OCW en SZW voorzien in financiering voor enerzijds de uitvoering van de mbo-opleiding door een mbo-instelling en anderzijds het realiseren van de benodigde leerbaan door de werkgever die erkend leerbedrijf is. In het voorbeeld van Rotterdam wordt een volledige mbo-opleiding gedaan tijdens het werk in de beroepsbegeleidende leerweg resulterend in een mbo-diploma. De mbo-instelling wordt dan bekostigd door het Ministerie van OCW en de werkgever kan een beroep doen op de Subsidieregeling praktijkleren van dit ministerie. Daarnaast kunnen sinds kort ook delen van mbo-opleidingen gedaan worden tijdens het werk in de zogenoemde derde leerweg, resulterend in een mbo-certificaat (vastgesteld onderdeel van een mbo-opleiding) of een praktijkverklaring (maatwerkopleiding afhankelijk van de wensen/mogelijkheden van werkgever en kandidaat). Is dat het geval dan kan de mbo-instelling gefinancierd worden uit middelen die het Ministerie van SZW beschikbaar heeft gesteld aan de regionale mobiliteitsteams in het kader van het steun- en herstelpakket of de reguliere middelen van gemeenten en UWV. De werkgever kan een beroep doen op de Subsidieregeling praktijkleren in de derde leerweg van het Ministerie van SZW.

Vraag 5

Wat vindt u van deze leerwerktrajecten als middel om de personeelstekorten in kraptesectoren te verkleinen?

Antwoord 5

Het inzetten van leerwerktrajecten voor statushouders in kraptesectoren is een win-win situatie. Aan de ene kant vinden statushouders sneller werk, maken ze forse stappen in hun integratie en worden ze economisch zelfstandig. Aan de andere kant draagt het bij aan het tegengaan van nijpende personeelstekorten in kraptesectoren.